

Muş'tan Kız Ezzileri (Elhan-ı Şita)

Kamuran OKYAR/Emekli Öğretmen

Hiç gitmiyor sevgili kayınvalidemin sesi kulaklarımdan Kastamonu Otobüs Bekleme salonunda... "otuz yıllık emeğim boşlara gitti." diyordu, atanmamızın çıktığı Muş'a giderken. Ailemizden ayrıldığı-mıza üzülmüştük; ama karıkoca bastık oğlumuzu bağrımıza, çıktık yola. Azimliydik, kararlıydık, bayrağımızın dalgalandığı her yer vatanımızdı.

Ankara'dan kara trene bindik. İç Anadolu bölgesinden uzaklaştıkça Ilgaz dağlarının kokusunu, yeşilin her tonunu, meşe ağaçlarının kızıl yapraklarını geride bırakarak. Burası Muş'tur yolu yokuştur türküsünü ruhumuzda duyarak. Türküde belirtildiği gibi değildi yollar düpedüzdü, kıraçtı gökyüzü dumanlıydı. Kara trenin kara dumanları da daha bir kasvetli yapıyordu kompartmanımızı.

Heyecanlıydık, Muş nasıl bir yerdi? Bizi bağrına basacak mıydı? Alıştığımız yerleri bırakıp gitmek nasıl bir şeydi?

Eşim Muş Toprak Su Ekip Başmühendisliğine atanmıştı. Şehrin kenarında bulunan lojmanlara geldiğimizde, gece bekçisi Sait Efendi karşıladı bizi... "Hoş gelmişsen beyimiz" diyerek, prefabrikten monte edilmiş üç lojman Varto depreminin ardından kalıntı peteklerle kaloriferli hale getirilmiş, nohut oda bakla sofa da olsa sıcacıktı. Bu evde üstelik manyetolu bir telefonu vardı. Evimize hemen yerleştik odalara sığmayan köşeli kanepemizin parçalarını bahçede bulunan kömürlüğe atarak... Şoför Abdurrahman eşimin makam şoförüydü, onun ve diğer elemanların "hoş geldin" ziyaretleri başladı erkek erkeğe. Sadece mühendisler eşleriyle geldiler.

Bayram geldi çattı yine erkek erkeğe kutlamalar başladı. Eşim, "hanım biz beraber gidelim onlara bayram ziyaretine," dedi. Gittik, bizi yine erkekler karşıladı, kapılarının önünde.

Gittiğimiz her evde kadınlar örtülerini yüzlerini görülmeyecek biçimde kapatmış dizleri üstünde ikramda bulundular geri geri giderek kapıdan çıktılar. Kadınlar çekingendi, utangaçtı, sıkılgandı....

Muş Valisi Ömer Haliloğlu, halkıyla memurlarıyla iyi bir diyalog kurmuştu. Daire müdürleri arasında bir bağlılık vardı. Özellikle valimiz, birlik ve beraberliği sağlamak için ayda bir kez daire müdürlerinin eşleriyle birlikte beraber yemek yemelerini uygun buluyordu. O sofralar gündemin değerlendirildiği sofralardı. Yenilirken içilirken her daire müdürüne söz vererek yapılan işler hakkında

bilgi alıyordu. Hatta sofraya renk katmak için şiirler fıkralar anlatlıyordu. Cumhuriyetin 50. Yıl kutlamaları çok görkemli olmuştu. Gündüz yapılan törende okuduğum şiiri çok beğenmiş olacak ki “Haydi Hocanım şu Elifin Kağnısını” burada da oku demişti.

Alışmıştık Muş’a ben atandığım Muş Kız Meslek lisesine, gönüllüce kara dayanaklı lastik çizmelerimizle donan kirpiklerimizle koşuyorduk, görev yerlerimize. Bir gün çıktım okuldan yorgun argın, yoldan yalpalaya yalpalıya karlara bata çıka caddeye çıktım. Dairemizin servisini bekliyordum. Sağa sola bakıyordum dondurucu soğukta, yoktu bizim servis ortalıkta. Herhalde beni unuttu şoför, diye söylenirken zınk diye bir araba durdu önümde siyah bir makam arabası. Bir de baktım ki valimiz.... “Buyurun hocanım, bu arabaya binme hakkınız eşim Seyhan’dan daha çok; çünkü siz bu devletin memurusunuz.” Afalladım, şaşıttım biraz da şöyle bir kostaklandım etrafıma baktım, bu durumu gören var mı diye. Memleketin koca valisi öğretmenini yolda bırakmıyor, ne kadar gönendim bilemezsiniz. Bocaladım ama birden bire de arabada buldum kendimi...

“Teşekkür ederim, Sayın Valim” gibi sevinç ve memnuniyet belirten sözcükler çıktı ağızdan, biraz da terledim. Memleketin valisi yolda servis bekleyen öğretmenini arabasına alıyor, bana göre büyük bir olaydı bu. Pek onur duymuştum.

Araba vali konağının önünden geçtiği halde vali bey inmemişti. Beni evime bıraktıktan sonra, zarif bir selamlayla babacan bir gülümsemeyle el sallayarak ayrıldı. Yaşım yirmi yediydi. Gençtim hem de çok gençtim, bir oğlum vardı Halil O’nun adını taşıyan. Mutluluktan uçarak evime girdim heyecanla anlattım eşime, vali beyin davranışını. O da şaşırdı ve gıpta ile “hanım iyi ki buralara gelmişiz arkamızda devletimiz var hayıflanmayalım sıldan uzağız, diye”

Bir gün bir telefon valilikten aranıyordum. Şaşırdım, titredim almacı elime aldım. Sayın valimin benden bir ricası vardı, o yörenin kıdemli öğretmenleriydik. Şener Hanımla benim Erkek Sanat Enstitüsünün boş olan derslerine girmemizi istiyordu. Hayır demek söz konusu bile olamazdı. Biz buralara bunun için gelmemiş miydik? Demek ki valimiz kıdemli bilgili yetkin ve etkin öğretmenler olarak tanıyordu, bizi. Yiğitliğe krema sürmenin âlemi yoktu.

Aslında zayıftım, güçsüzdüm ama fırsat işte bu... “Yılma, korkma, çekinme” diye diye ilk dersime girdim. Kendimi kısaca tanıttıktan sonra ders konusuna geçtim. Kar yağıyor lapa lapa, dişim gibi değil başım gibi, diyen kayıvalidemi içimden geçirerek... Raslantıya bakın ki, konumuz da Cennap Şehabettin’in Elhan-ı Şita’sıydı.

Bir beyaz lerze bir dumanlı uçuş

Eşini gaip eyleyen bir kuş gibi kar

Geçen eyyam-ı nevbâharı arar... Dizelerini nasıl da coşkuyla okuyordum, yağın karlara bakarak kendimden geçiyordum adeta... Sınıf ne âlemde diye başımı kaldırdım. O ne, birkaç sıra dikkatle beni dinliyor, ortadaki sıradakiler kendi havalarında arka sıradakiler ise sıralara başlarını koymuşlar kabanlarının kapşonlarını başlarına çekmişler uykuya geçmeye hazırlanıyorlardı.

Ne ooooo oğlum, güzel bir kar şiiri ne güzel anlatlıyor dışarıdaki gibi, deyince; uykulu çocuklardan biri başını hafifçe kaldırarak, “Hocam bizim buralara kar çok yağır, yollar kapanır doğum için kariler doktor olan yerlere götürülürken doğuramadan ölür, insanlarımız hayvanlarımız donar” dedi. Evet, buralarda karın yağışının hiçbir kıymet-i harbîyesi yoktu.

Diğer bir sınıfta Anneler Günü nedeniyle bir kompozisyon yazdırmak istedim. Konu: “Annelerinize bu

güne dek nasıl güzel bir davranışta bulundunuz.” Baba adında bir öğrencim ayağa kalktı. “Öğretmenim ben anamı Varto depreminde yitirdim, yıkılan evimizin altında, toprak üzerinde kalan kolundan tanıdım onu.” “Öyleyse sen bu konuyu babanı ele alarak açıkla” dedim. Baba ayağa kalktı o güzel gözleri buğulandı boynunu büktü dudakları titredim “o da toprakta” dedi. İşte o zaman can evimden vuruldum. Baba yorulmaz sanırım çok yoruldu, canından bezdiği günler oldu. Yine de devletinin sayesinde ayakta durabildi.

O okulda bir Atatürk köşesi bile yoktu. Daha doğrusu Atatürk Büstü yoktu. Sınıflar doluydu. Okul koridorlarında ders yaptım ben, en ufak bir sıkıntı duymadan. 10 Kasım Atatürk’ü Anma programı için gidip Sayın Valimiz Ömer Haliloğlu’nun makamına girişteki sekreter odasından Atatürk Büstünü kucaklayıp da getirmiştim, okuluma. Sayın valim nasıl gıpta ile bakmıştı bana. Ondan sonra da bazı görevler verdi. Sözelimi Yardım Sevenler Derneğinin Genel Kurul toplantısını yapmak, gibi.

Özel oturmalarımızda valimizin liderler hakkında düşüncesini almak isterdik. O hiç renk vermezdi. Memleketin valisi olduğunu devletini temsil ettiğini nazikçe hissettirirdi.

Uzatmayayım gözden uzak bir kentti burası. Varto depreminin üstünden dört yıl geçmişti.

Biz de 1966’da depremin olduğu gün evlenmiştik. Geldiğimiz ilde bu acı olayın evlilik anılarımızda ayrı bir yeri vardır. Şimdi ise depremin yaşandığı bu ilde karıkoca devlete olan borcumuzu ödemeye çalışıyorduk.

Sayın valim sizin anılarınız önünde saygı ile eğiliyorum eşimle birlikte. Işıklar içinde uyuyun siz yoksunuz artık anılarınız bizde yaşıyor.